

Familie-kronik

Indledning

Min bedstefar, August Jochimsen, skrev for omkring hundrede år siden: ”Denne Chronik skal kun give enkel viden om vores familieforhold og andre ting, og den vil først senere vinde i værdi. Jeg retter imidlertid en bøn til mine børn om senere at videreføre den.”

Så vidt jeg ved, var der ingen af hans børn der videreførte hans Chronik, men da jeg er i besiddelse af en del materiale fra slægten, og da jeg har interesse for ’æ gammel daw’, føler jeg mig forpligtet til at tage tråden op. Efter at have renskrevet og oversat hans Chronik til dansk er den med udbytte blevet læst af andre, og det håber jeg selvfølgelig også vil gælde for min fortsættelse.

I modsætning til bedstefars Chronik, vil min fortsættelse blive skrevet på dansk, da nu hele hans efterslægt er dansktalende, men jeg har bibeholdt ordet ’kronik’ i stedet for at bruge ordet ’krønike’ der for mig har en bismag af begrebet løgnehistorie.

Wikipedia skriver bl.a. om begrebet kronik: ” En kronik er et partsindlæg, og kronikøren påstår ikke, at det er den hele og fulde sandhed, der lægges frem. Kronikken behøver ikke at handle om noget, der er aktuelt. Ofte behandler og kommenterer kronikken brede emner, som fx kultur og uddannelse. En kronik breder sit emne ud på en måde, så læsere uden særligt forhåndskendskab til sagen kan forstå budskabet.”

Hovedemnet for denne kronik er Jochimsen-familien siden 1930 hvor min bedstefar sluttede sin kronik, og jeg vil heller ikke påstå at det er den hele og fulde sandhed jeg lægger frem. Noget af min viden kan være overleveret mangelfuldt, jeg kan have misforstået eller glemt enkeltheder, og andre personer kan ligge inde med bedre viden og andre kilder. Jeg vil dog selvfølgelig bestræbe mig på at nærme mig sandheden, og jeg vil opdatere teksten når der er en grund til det.

Inden for hovedemnet vil jeg koncentrere mig om faktuelle forhold; men da der i udvælgelsen af faktuelle forhold ligger personlige holdninger, kan jeg lige så godt erkende at der er tale om et partsindlæg hvor jeg også supplerer med egne kommentarer og vurderinger. Da Mortensen-familien også har været tæt forbundet med Jochimsen-familien, indgår den også i kronikken. Hovedvægten ligger på Bedstemors og Bedstefars efterslægt.

Målgruppen for denne kronik er min hustru og mine efterkommere. Egentlig burde den også kunne læses af bedstefars øvrige efterkommere og af de få efterkommere af hans svoger, Jørgen. Men i så fald skulle jeg nok indhente deres kommentarer til de relevante afsnit, og det vil føre for vidt hvis jeg skal forhandle med dem om indhold og formuleringer.

Unødvendigt er det vel også at nævne at jeg håber at næste generation vil fortsætte denne kronik, for jeg mener at vores fælles familie er et interessant eksempel på hvordan omgivelser, levevilkår og politik indvirker på en familie, og hvordan familien har kunnet klare sig under meget vekslende omstændigheder. Her tænker jeg ikke mindst på det dansk-tyske sprog- og tilhørsforhold.

Særlige indskud fx i citater markeres med kantede parenteser, og udeladelser fra citater markeres med [...]. For at lette læsningen er datoer ofte udeladt, medens årstallene er angivet. De konkrete datoer kan findes i stamtavlen hvis de er kendt. Ellers er kronikken inddelt i tiår, dvs. 1930 – 1939 er tiåret 1.1.1930 – 31.12.1939.

1930 – 1939

I dette tiår blev August Jochimsen i stigende grad svækket. Formodentlig led han af Parkinsons sygdom. I sit seneste dagbogsnotat i 23. november 1932 skrev han noget modsætningsfuldt: 'Hand zittert. Ich schliesse mit dem Tagebuch, denn das ganze geht zu Grunde. Mit meiner Gesundheit geht es ganz gut vorwärts.'

Noget af det sidste han skrev om, var at hans svoger, Jørgen Mortensen, giftede sig for anden gang den 22. december 1929. Der står ikke noget nærmere, men baggrunden var at Jørgens hustru, Martha, og mor til de tre børn, Peter, Hans og Jørgen døde den 8. juni 1922. Martha var en født Bruun fra Ustrup. Jørgen giftede sig med sin husholderske Cicilie [Cecilie] Magdalene Jepsen fra Burkal (født 22. februar 1896). Forholdet mellem de to var vist ikke helt anerkendt af omgivelserne, og hertil kan have medvirket at bruden var et par måneder henne i sin graviditet. Efter sigende gjorde Bedstemor, Mette Marie, op med den negative snak ved at slå i bordet og udtale at nu var Cecilie (kaldt Cille) en del af familien, og alle andre skulle behandle hende respektfuldt som et familiemedlem. Bedstemor var en myndig dame. Et halv år efter brylluppet den 1. juli 1930 blev Cecilies og Jørgens søn, Karl Martin Mortensen, født på Haderslev Amtssygehus. Ved dåben den 5. juli er som faddere nævnt Harald Jochimsen, Vedbøl, og Marie Schwarz, Vedsted.

Jørgen Mortensens tre andre sønner: Peter blev købmand i Vedsted og efterfølger til sin far. Hans (Heise) blev købmand i Jyndevad, og Jørgen Roos (Jønne) overtog sin morbrors gård (Nis Mortensen) som oprindeligt også havde rummet Slukefter Kro.

Asmus (Asse) blev forlovet med Ilse Boysen som også nævnt i Bedstefars sidste notat i sin Chronik. Ilse arbejdede vist nok også i bank, og efter den nazistiske magtovertagelse i 1933 skrev hun i et brev at hun frygtede firing, fordi det nu ikke mere var meningen at kvinder skulle arbejde uden for hjemmet. De fik i december 1935 et barn, Trude, som fødtes som spatiker hvilket først opdagedes sent da hun ikke udviklede sig som andre med at kravle og gå.

Peter døde i 1933 på Diakonissestiftelsen i Flensburg få år efter at Bedstefar afsluttede sin kronik. Dødsårsagen var hudkræft som efter sigende skulle være affødt af at han som ivrig roer tit var svært solbrændt. I roklubben i Flensburg var han en meget afholdt kammerat, og der findes fotos fra navngivning af en ny båd i rokklubben med hans navn for at hædre hans minde. Han var ved sin død forlovet med Traudi/Trude Lassen fra Cuxhaven. Friederikke besøgte hende senere og de er blevet fotograferet foran en af de store Atlanterhavslinere hvor Trudes far skulle være kaptajn. Som Bedstefar antyder, var Peter handelsmand om en hals og rejste for sit arbejde i ind- og udland. Han var charmerende og pågående, og der blev sagt om ham at hvis han blev smidt ud af fordøren, kom han ind igen ad bagdøren. Han arbejdede for isenkræmmer Böhm i Flensburg som gjorde sig bemærket ved at give sine ansatte et foto af sig selv i julegave (findes i et af albummerne).

Bedstefar skriver et sted at han håber at hans drenge vil aftjene deres værnepligt som danske soldater, så de ikke bliver inddraget i et kommende opgør mellem Tyskland og de sejrende fra første verdenskrig. Peter var oppasser som værnepligtig i Aalborg i 1926.

Peters død var ikke mindst et chok Friederikke (Igge) som altid havde haft en særlig støtte i ham. Hans død var også traumatisk for familien, for Peter havde meldt sig ud af kirken, og for nogle syntes der at ligge en guddommelig straf i hans tidlige død. Det var en trøst for familien at præsten i Vedsted lod som ingenting og gav Peter en kirkelig begravelse den 19. juli 1933.

Harald (Halle) boede ved folketællingen i 1930 (FT30) hos Nis Mortensen hvor han var karl. Den 4.12.1937 blev han gift i Vedsted Kirke med Anna Bruun fra Ustrup (født 27.8.1910), og i kirkebogen står han som gårdejer i Ustrup. Han overtog gården efter sin onkel Peter som stadig boede på gården med husbestyrerinde ved FT30. Anna Bruun var fra samme familie som Jørgens første hustru, Martha.

Hverken Friedrich (Figge) eller Friederikke (Igge) boede hjemme på kroen ved FT30. Det gjorde derimod den yngste, August (Aue), som er opført som elev.

Jernbanen fra Ustrup til Over Jerstal, som omtales i Bedstefars Chronik, blev nedlagt i 1939.

Andre grene af familien: Ved folketællingen i 1930 boede Carl Christian på Østergård i Ustrup med Mette Kjestine og deres søn Asmus. Som Bedstefar nævner i sin Chronik, døde Asmus' to søstre med få års mellemrum i 1920'erne. Efter sigende af blodkræft.

Ved samme folketælling boede Hans Peter på sin gård i Ustrup med en husbestyrerinde. Han døde 8.1.1938.

1940 – 1949

På et tidspunkt blev Asmus (Asse) indkaldt til tysk krigstjeneste. Han blev taget som russisk krigsfange under kampene ved Balatonsøen i Ungarn i 1945 og døde siden af lungebetændelse under en fangetransport østpå. Familien i Flensburg fik brev fra en soldaterkammerat. Hans navn stod også på en sten på familiegravstedet på Vedsted Kirkegård. Hans enke, Ilse, boede i Flensburg. Deres barn, Trude, var på institutionen Bodelschwingsche Stiftung Bethel i Westfalen. Hun overlevede det nazistiske regimes udryddelseskampagne af handikappede frem til efteråret 1941 og de senere luftangreb der ødelagde 1100 sengepladser. Udryddelseskampagnen blev bremset i Bethel af ledelsen der tidligt afslørede de hemmelige likvideringer, og som viste stort personligt mod i modstanden mod de officielle krav til Bethel. Jochimsen-familien var på anden måde bekendt med kampagnen idet en ven af Asmus eller Peter som havde psykiske problemer 'pludselig' døde under indlæggelse hvorefter hans familie fik besked om dødsfaldet, og at begravelsen allerede havde fundet sted.

Nicolai var født 23.6.1907 på en gård i Solderup ved Tønder, og de blev forlovet i 1942 efter at være blevet præsenteret for hinanden i København af August (Aue). Sidstnævnte hævdede siden at Nicolai skyldte ham en kasse øl som skulle falde hvis præsentationen faldt godt ud.

Anne og Harald fik døtrene Ingeborg (6.1.1941) og Erika Marie (24.4.1943).

Den 13.9.1941 blev Friedrich gift i Vedsted Kirke med Katharine Christine Jensen (Tinne, født den 5.10.1910 i Aabenraa).

Friederikke og Nicolai blev gift i Sct. Marie Kirke i Sønderborg den 24.3.1948, og de fik en søn, Peter, som blev født på kroen i Slukefter den 17.1.1949. De boede i Sønderborg i Kastanieallé, og Nicolai arbejdede på Danfoss.

August blev færdig som jurist efter studier i Århus og København.

Andre grene:

Bedstefars søster Dorthea (Doris) døde i 1945. Hendes efterslægt lever endnu og er godt beskrevet af Per Hergaard i www.geni.com. Hendes datter, Anne Friederikke, blev gift med Lorenz Simonsen født 1902 i Ustrup. Dortheas mand, Laue Schmidt, var kendt som noget af en pralhals. Han kunne finde på at udnytte et ophold i en samtale til at udbryde: "Gud Fader gi' linde [lindring] hvor har vi møj flæsk".

Søren Jochimsen og hans hustru Wilhelmine (Mine) havde to døtre og en søn. Den ene datter, Marie (Lille Misse) var under krigen frivillig sygeplejerske i Tyskland og udvandrede efter krigen til Oregon i USA hvor hun blev gift med en farmer, Jack Tedsen, og fik to sønner og én datter (Raymond, Roy-Roderick og Doris). Mor og datter var på besøg i det gamle land i 1964, og Wilhelmine var også som enke alene på en tur til Oregon.

Kjestine og Asmus Jochimsen i Ustrup fik 19.6.1947 sønnen Hans Egon.

Jørgen Roos Mortensen blev gift med Cecilie Maulsen Paulsen fra Hoptrup og fik 9.8.1945 datteren Mona Paulsen Mortensen. Jørgen var på det tidspunkt forpagter af gården i Vedsted.

1950 – 1959

Nis Mortensen døde 1952, og Jørgen overtog gården efter ham. Nis var af den gamle skole, og da hans niece og senere hans nevø fik hhv. en søn (Jens) og en datter (Anne Mette), var hans gaver 20 kr. til sønnen og 10 kr. til datteren, for en dreng var jo mere værd i hans øjne. Nis Mortensens husholderske, Ellen, som var blevet behandlet som en del af den øvrige familie, blev boende på gården som indsidder.

Ilse blev gift med en bankmand Günther Kuntze/Kunze, og Trude fik således en stedfar der sammen med Trudes mor tog sig af hende i ferierne

Anne og Harald fik en søn, Peter, født 24.9.1950. Populær legekammerat for Friederikkes sønner der holdt de fleste ferier som børn på Slukefter eller i Sønderborg.

Friedrich købte og drev en tobaksforretning på Perlegade i Sønderborg hvor de også boede i Finsensgade.

Friederikke og Nicolai flyttede i 1950 til Gentofte og fik endnu en søn, Jens, som blev født i Kgs. Lyngby den 18.4.1952. Nicolai havde fået arbejde i et ingeniørfirma hvor han tidligere havde arbejdet. Hans arbejdsgiver A.C.Knudsen som også var en lun og venlig herre hjalp familien med at finde en lejlighed. Der var bolignød på det tidspunkt, og det lod sig gøre, fordi lejligheden på Baunegårdsvej 3 i Gentofte var beboet af en enlig kvinde der gerne ville bytte med lejligheden i Sønderborg.

Den 27.5.1950 blev August gift i Øsby Kirke med Helene Kristine Rathgen (Lene), født den 23.12.1923 i Flovt, og de fik i tiåret to børn, Anne Mette (1952) og Hans Henning (1957). August fik arbejde i Sønderborg hos sagfører Oeehlert som havde været aktiv advokat siden tysk tid.

I juni 1959 døde Mette Marie Mortensen og blev begravet på Vedsted Kirkegård. Ligtogets vej fra kroen til kirkegården var dækket med grønt, og der blev flaget overalt. Marie overtog kroen.

Andre grene:

Cecilie og Jørgen Mortensen i Vedsted fik i 1953 sønnen Jørn

1960 – 1969

August overtog i 1968 sagførerfirmaet i Sønderborg.

Karl Martin overtog en gård efter sin barnløse moster, Elephine (kaldt Ella), og onkel Hans. Gården lå ved vejen fra Vedsted mod Skovby.

Marie solgte i 1963 Slukefter Kro og flyttede over i tagetagen på huset over for kroen hvor tanterne (Marie og Friederikke) og onkel Asmus havde boet. I stuen boede enken Cecilie efter hendes onkel Jørgen. Cecilie var en af de første i Vedsted der fik fjernsyn, og i overensstemmelse med hendes nationale sindelag var det oftest de tyske fjernsynskanaler der blev set af en stor flok naboer og familiemedlemmer. Ved VM-kampen mellem England og Tyskland i 1966 kunne hun også med klar røst synge 'Heil dir im Siegerkranz' da den gamle tyske kejsersang havde samme melodi som 'God save the queen'. Hun talte sønderjysk, men kunne kun skrive tysk som var det skriftsprog hun havde lært i skolen i Burkal.

August og Helene fik en søn, Claus Peter (1963).

Anne og Haralds to piger blev gift. Ingeborg blev gift med Jørgen Krog Hansen fra Bornholm, og sammen drev de en købmandsforretning ved Hovedvej 10 i Hoptrup. Erika blev gift med Nis Heinrich Wind, og de drev et landbrug i Agerskov inde midt i Sønderjylland.

Friedrich og Tinne fik aldrig børn, men de var ofte forkælende værter for Friederikkens drenge. De klagede tit over at deres tobaksforretning blev ødelagt af den lovlige og ulovlige import af tobak via de mange spritruiter som udgik fra Sønderborg. Foranlediget af at den noget overvægtige Friedrich fik et slagtilfælde blev forretningens økonomi gransket, og det viste sig at Friedrich havde lidt af spillelidenskab og spillede overskuddet op. Med broderen, Augusts, hjælp kom forretningen på fode igen, og ægteparret holdt sammen, men det var en meget kuet og sikkert også flov Friedrich som ægtemand.

1970 – 1979

Marie døde den 23.9.1970 og blev begravet på Vedsted Kirkegård. Hendes hus blev overtaget af Harald der boede i stueetagen efter at Cecilie var flyttet på plejehjem hvor hun døde 1979.

Friedrich døde den 11.8.1970 og blev begravet fra Christianskirken i Sønderborg. En bekendt til August i Sønderborg udtalte med grænseløs mangel på takt: ”Nu ge’ et rask med de Jochims’ne”.

Anne i Ustrup døde i 1974 og Harald i 1986. Deres søn, Peter, overtog gården i 1974 sammen med sin kone, Birthe Kyhl (født 1950). Deres efterslægt fremgår af oversigten.

Friederikkens første søn, Peter, blev færdig som bygningsingeniør i 1972 og flyttede samtidig til Stuttgart for at arbejde som byplanlægger. På grund af en leverbetændelse var han nødt til at opgive sit arbejde, flyttede hjem til Danmark og blev ansat som systemkonsulent i IBM. Han blev 10.7.1976 gift i Vangede Kirke med Marianne Dencker (født 31.7.1957). De fik en datter, Christine Sophie, den 4.9.1979.

Friederikkens anden søn, Jens, blev i 1975 færdig som civilingeniør og flyttede kort efter til Århus hvor han fik arbejde ved Århus Kommune. Han blev 31.7.1976 gift med Anne Marie Schmidt fra Brørup ved Vejen (Født 8.1.1951), og de fik en datter, Anne Mette (21.11.1977).

Karl Martins gård blev eksproprieret i forbindelse med anlæg af motorvejen fra Skovby til Christiansfeld, og Karl Martin fik erstatning til at bygge en ny gård. Han døde som ungkarl i 2004.

1980 – 1989

Katharine (Tinne) døde 1996 i Sønderborg. Hun havde de sidste år mest forbindelse til sin egen familie, og da hendes bo blev gjort op, og der bl.a. blev udbetalt kontant arv til søskendes børn, udtalte et af Peters børn der aldrig havde hørt om Tinne: ”Har vi flere af den slags tanter?”

Friederikke døde den 16.3.1983 under en hospitalsindlæggelse efter et lårbensbrud og blev begravet på Marienbjerg Kirkegård i Kgs. Lyngby. Hun nåede ikke at se de to børnebørn der blev født kort efter, Marianne og Peters søn, Nicolai, født den 24.6.1983, og Inger og Jens’ datter, Freja, født den 19.10.1983. Jens var blevet skilt fra Anne Marie i 1980, og Anne Mette blev boende hos moderen. Jens mødte senere Inger Nygaard Larsen (født 25.5.1954) som han blev gift med 16.4.1983.

I samme årti fik Marianne og Peter en søn, Mikkel (født 3.8.1988), og Inger og Jens fik Daniel (født 8.9.1986).

1990 – 1999

Inger og Jens fik en datter, Liann, den 16.10.1990 på Fødselsstiftelsen i Århus.

Friederikkens søn, Peter, blev dræbt ved en trafikulykke under ferie på Samsø den 9.7.1993. Han boede i Gentofte med sin anden hustru, Elsba Olsen, som han blev gift med i 1992 efter at være blevet skilt fra Marianne året før. Han blev begravet på Marienbjerg Kirkegård. Mariannes og Peters tre børn boede herefter hos Marianne og hendes nye mand Uffe Kjerulf. De blev gift i sommeren 1993.

I 1999 blev Nicolai svækket af et slagtilfælde og måtte på aflastningsplejehjem efter at have boet i lejligheden i Gentofte siden 1950. Han døde den 5.11.1999 og blev begravet på Marienbjerg Kirkegård.

2000 – 2009

Trude døde 11.4.2008 på plejehjemmet i Hamburg efter at have boet der i mange årtier.

Anne Marie og Jens's datter Anne Mette blev færdig som fysioterapeut fra Århus-skolen sammen med sin senere mand, Henrik Christoffersen (Født 11.3.1977). De blev gift i Skødstrup Kirke 24.6.2006 hvor de boede. De fik 11.12.2008 en søn, Nicolai.

August døde i Sønderborg i 20XX. Han og Helene var nogle få år forinden flyttet fra villaen i Parkgade til en lejlighed i Herman Bangs Gade i Sønderborg.

2010 – 2019

I 2010 kunne Peter gå på efterløn, og han og Birthe blev boende på gården i Ustrup.

Anne Mette og Henrik fik endnu en søn, Casper den 24.9.2010.

I 2012 mødtes de overlevende fætre og kusiner (efterkommere af Mette Marie og August) med undtagelse af Anne Mette til sammenkomst i Ustrup og efterfølgende middag på Slukefter Kro.

Freja blev i januar færdig som civilingeniør og fødte dagen efter, 19.1.2012, en datter, Carla. Faderen var nyuddannet miljøøkonom fra DTU Andreas Kamp, som hun boede sammen med i Valby. Siden fik de Solvej i 14.11.2013 og Ines 4.7.2016. Alle tre med efternavnet Nygaard Kamp. De flyttede i 2013 til produktionskollektivet Svanholm i Hornsherred.

Jens fik i foråret 2010 mulighed for en fratrædelse fra TDC hvor han havde arbejdet siden 1986. Han begyndte at læse historie på Aarhus Universitet. Samme efterår – på Caspers fødselsdag – blev Inger fyret i forbindelse med at hendes afdeling for senhjerneskadede på Høskovkollegiet blev nedlagt. Da Inger blev tilbudt et vikariat i Odsherred, flyttede Inger og Jens et år til Odsherred hvor de boede til leje i et ombygget stuehus ude på landet. Medens Inger arbejdede i en specialbørnehave, arbejdede Jens som medhjælper på det lokale museum med registrering af samlingerne i magasinerne. I 2012 kunne han gå på pension og fortsætte med historiestudierne.

I 2010 blev Christine, Peters datter, færdig som konservator med en bachelorgrad. Hun flyttede sammen med sin kæreste, Jokum Lind Jensen, til Dals Långed i Dalsland i Sverige hvor de ville uddanne sig som hhv. møbelrestaurator og kunstsmed. De fik 2013 en søn, Frej, og i 2016 Evgil.

Peters søn, Nicolai, havde i mange år haft psykiske problemer, og han kunne ikke gennemføre en uddannelse. Han mødte en pige, Marianne, som han blev gift med. De flyttede til Idum ved Holstebro og havde en lykkelig tid inden han døde i januar 2017. Ved begravelsen var rummet smykket med billeder han selv havde malet.

Mikkel blev student i 2011 og begyndte samme år et arkitektstudium i København.

Daniel blev i efteråret 2012 færdiguddannet som tømrer og rejste kort efter til Australien med et etårigt arbejdsvisum. Efter hjemkomst fandt han sammen med Amanda Elisabeth Olesen, og de

boede sammen i Ny Munkegade i Aarhus hvor de blev gift i 2018. De fik i 2019 en datter Hilde Hedvig Olesen.

Liann blev student i 2010 fra Aarhus Katedralskole, og hun arbejdede siden som medhjælper i forskellige børnehaver i Højbjerg, inden hun tog eksamen som pædagog fra VIA i Århus. Hun flyttede sammen med Villads Claes Olesen i Højbjerg hvor de fik sønnen Finn Nygaard Olesen i 2019